

Andelen af praksis med lukket for tilgang stiger markant

Januar 2023

Der er mangel på praktiserende læger stort set alle steder i landet. Lægemangel kan opstå af flere grunde og kan blandt andet spottes ved, at et område har høj andel af praksis med lukket for tilgang af nye patienter. To ud af tre lægeklinikker i landet har lukket, viser 2022-tal.

Resumé

- 2/3 af alle praksis har lukket for tilgang af nye patienter. I 2014 havde blot 38 pct. lukket.
- Det er andet år i træk, at andelen af praksis med lukket for tilgang stiger. For to år siden havde 56 pct. af alle praksis lukket for tilgang.
- Andelen af praksis med lukket for tilgang stiger med 13 procentpoint i Region Midtjylland, mens den i Region Nordjylland og Region Syddanmark stiger med 4 procentpoint.
- Region Nordjylland har den største andel af praksis med lukket for tilgang, mens Region Syddanmark har den laveste andel.
- Klinikker, der har lukket for tilgang, har i gennemsnit 130 flere patienter pr. læge end normtallet.
- I fire kommuner har samtlige klinikker lukket for tilgang. I yderligere fire kommuner ligger andelen af praksis med lukket for tilgang på 90 pct. eller derover.

Kontaktoplysninger

Josephine Haumann
Økonom

jha.plo@DADL.DK
Tlf. +45 35448384

Emma Skjold Lindegaard
Politik- og pressekonsulent

esl.plo@DADL.DK
Tlf. +45 21199862

Mangel på praktiserende læger resulterer i stor andel klinikker med lukket for tilgang

Når et område har en høj andel af praksis med lukket for tilgang af nye patienter, kan det betyde, at patienter derved er nødsaget til at søge længere væk fra deres bopæl for at finde en læge, der har åbent for tilgang.

Antallet af praksis med lukket for tilgang kan godt variere fra dag til dag alt efter antallet af patienter i den enkelte praksis, men det samlede antal af praksis med lukket for tilgang fortæller noget om, hvor godt et område er rustet til at modtage flere patienter. En høj andel af praksis med lukket for tilgang er ofte et udtryk for, at der mangler læger i et givent område, og at de tilbageværende læger ofte håndterer de patienter, de maksimalt kan klare – ofte væsentligt over de 1.600 patienter, hvor de reelt kan lukke for tilgang.

I overenskomst om almen praksis er det aftalt, at den enkelte praksis kan lukke for tilgang, når antallet af gruppe 1-patienter pr. lægekapacitet overstiger 1.600. Alt afhængigt af, hvilke patienter den enkelte praksis har og tilhørende arbejdspress, kan den enkelte praksis vælge, om den vil have et større antal patienter end 1.600 eller lukke for tilgang af nye patienter. Hvis en praksis har mere end 2.700 patienter pr. lægekapacitet, skal der søges om Samarbejdsudvalgets godkendelse til fortsat at have åbent for flere patienter.

Hvis en praksis af særlige grunde ønsker et lavere antal tilmeldte patienter pr. lægekapacitet end 1.600, kan praksis søge Samarbejdsudvalget om lukning ved et lavere antal, dog ikke under 538. På nuværende tidspunkt har kun to klinikker, der har lukket for tilgang, under 1.000 patienter pr. lægekapacitet.

Andelen af lukket for tilgang stiger i hele landet

Siden 2014 og frem til 2018 har andelen af praksis med lukket for tilgang hvert år været stigende, og andelen lå i 2018 på 69 pct., hvilket er den højeste andel for perioden. Andelen faldt derefter frem til 2020, hvorefter den igen steg, og en ny opgørelse viser, at andelen siden 2021 er steget markant, så det nu er 66 pct. af praksis, som har lukket for tilgang af nye patienter.¹ Det tyder altså på, at manglen på praktiserende læger fortsat er et stigende problem.

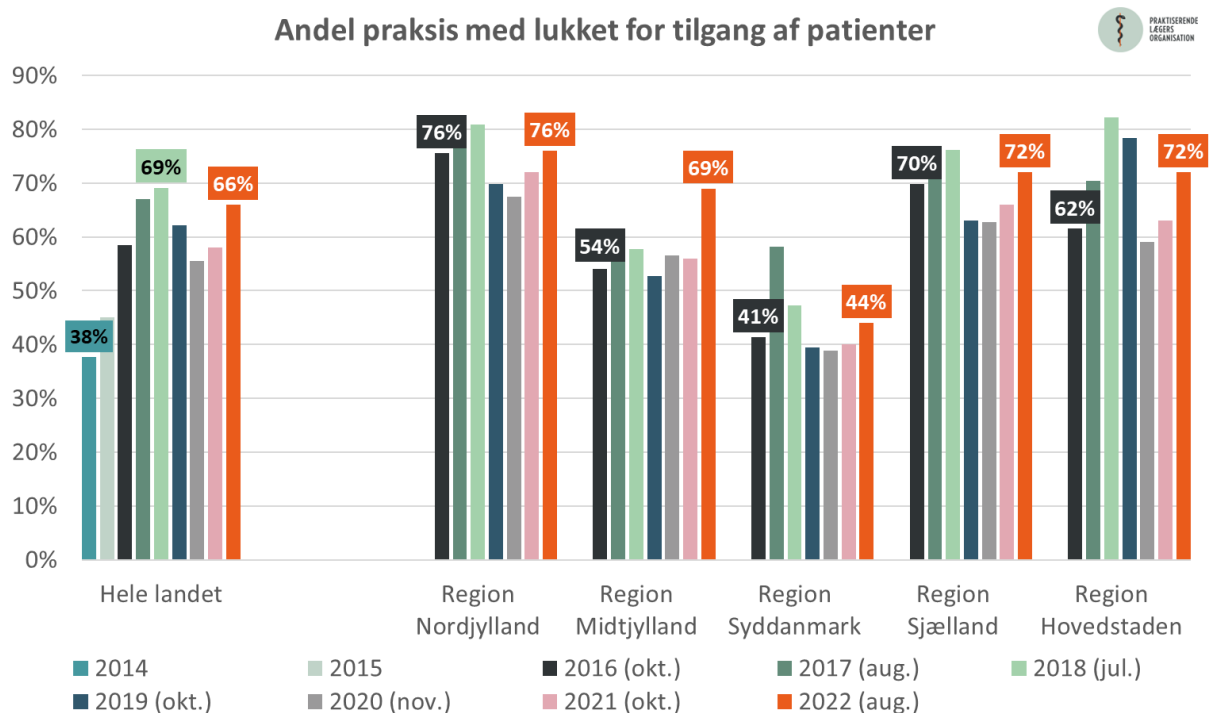
Region Midtjylland og Region Hovedstaden er de regioner, som de seneste seks år har oplevet de største stigninger. Her er andelen steget med henholdsvis 15 og 11 procentpoint fra 2016 til 2022. I samme periode har andelen i Region Nordjylland været uændret.

Ser man i stedet på udviklingen fra 2021 til 2022, er andelen af praksis med lukket for tilgang steget i alle fem regioner. De midtjyske læger oplever den største stigning i andelen af praksis med lukket for tilgang med 13 procentpoint fra 56 pct. i 2021 til 69 pct. i 2022.

¹Den markante stigning, der sker fra 2021 til 2022, skal ses i lyset af, at der i denne periode er lukket en del udbuds- og regionsklinikker, hvor patienter altså ikke har haft egen fast læge. Når disse klinikker lukker, tilknyttes patienterne klinikker drevet efter PLO's overenskomst, og patienterne indgår herefter i opgørelsen.

Også i Region Hovedstaden er der sket en stor stigning. Her er andelen steget med 9 procentpoint fra 63 pct. til 72 pct. Modsat oplever lægerne i Region Nordjylland og Region Syddanmark de mindste stigninger på 4 procentpoint i begge regioner.

Den generelt høje andel af praksis, der har lukket for tilgang af nye patienter, er, som tidligere nævnt, ofte et udtryk for, at der mangler læger i et givent område. Region Nordjylland er den region, der er hårdest ramt. Her har 76 pct. af alle praksis lukket for tilgang af nye patienter i 2022. Lige efter følger lægerne i Region Sjælland og Region Hovedstaden, hvor 73 pct. har lukket, mens Region Syddanmark med 44 pct. har færrest.

Kilde: Yderregisteret. Note: Der findes ikke data på regionsniveau for 2014 og 2015. Data for udbuds- og regionsklinikker er ikke medtaget. Data: 2014 og 2016 er gns. for hele året.

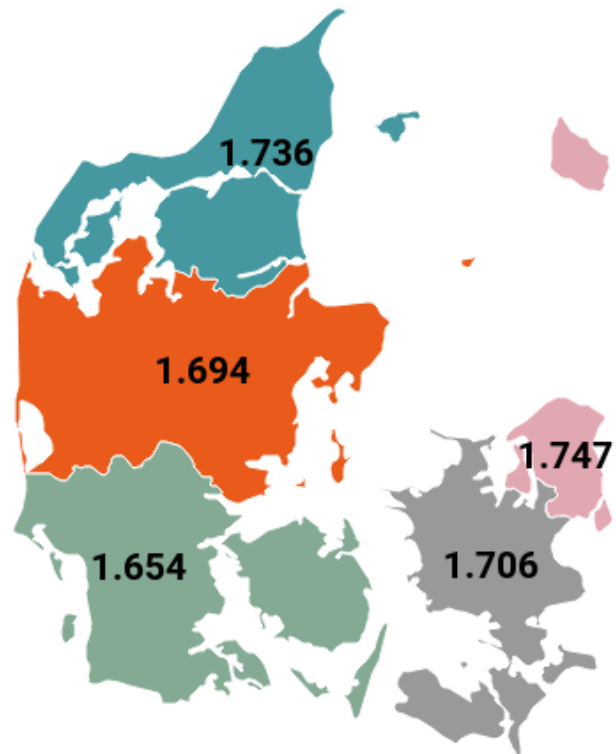
Klinikker, der har lukket for tilgang, behandler flere patienter, end de er forpligtet til

De klinikker, der har lukket for tilgang, har i gennemsnit 1.713 patienter pr. læge (kapacitet), hvilket svarer til 130 flere patienter end de 1.600, hvor klinikken reelt kan lukke for tilgang. Dette er udtryk for, at selv om de praktiserende læger er pressede, så tager de et højere antal patienter ind, end de er forpligtet til, og afhjælper derved lægemanglen. Til sammenligning har alle klinikker, der har åbent for tilgang, i gennemsnit 1.555 patienter pr. læge.

Klinikkerne i Region Hovedstaden, som har lukket for tilgang, har flest patienter pr. læge, svarende til 1.747, mens læger med lukket for tilgang i Region Syddanmark har færrest med 1.654 patienter.

Patienter pr. læge (kapacitet) i klinikker med lukket for tilgang

Kilde: Yderregisteret. Note: Data for udbuds- og regionsklinikker er ikke medtaget. Data er pr. august 2022.

Mange praksis har lukket for tilgang i specielt Nordjylland og på Sjælland

Andelen af læger med lukket for tilgang af nye patienter er ujævnt fordelt hen over landet. Værst er situationen i de nordjyske og hovedparten af de sjællandske kommuner, og kommunerne i og omkring Hovedstaden, mens der ses lavere lukkeandele i Syddanmark og Midtjylland. Andelene over hele landet set i et historisk perspektiv er dog meget høje.

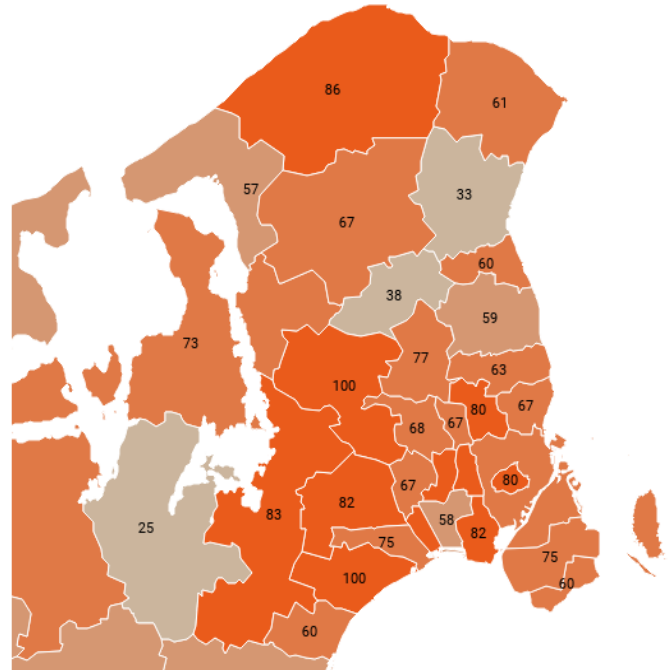
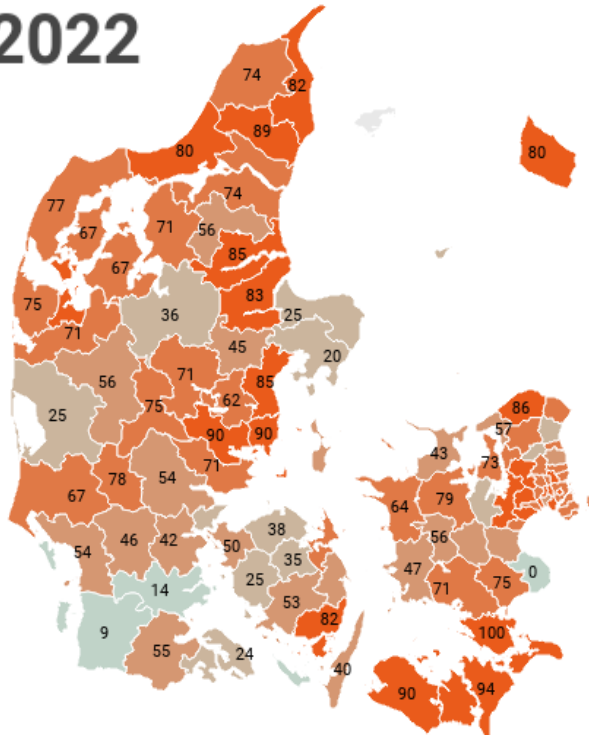
I fire kommuner har samtlige klinikker lukket for tilgang – Egedal og Vallensbæk i Region Hovedstaden og Greve og Vordingborg i Region Sjælland. I yderligere fire kommuner ligger andelen af praksis med lukket for tilgang på 90 pct. eller derover. I 2014 så billedet lidt anderledes ud. Her havde kun to kommuner 100 pct. lukket for tilgang, og én kommune havde mere end 90 pct.

På de sidste to sider er andelen af praksis med lukket for tilgang anført for de enkelte kommuner.

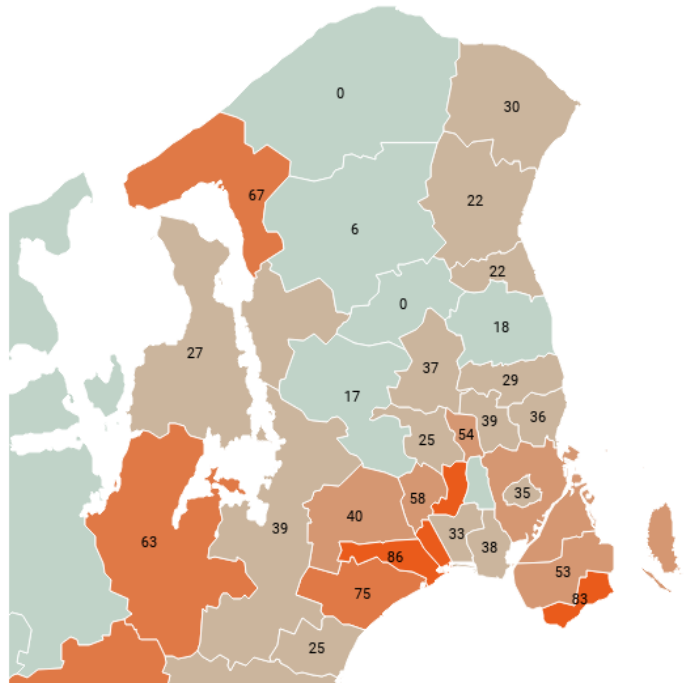
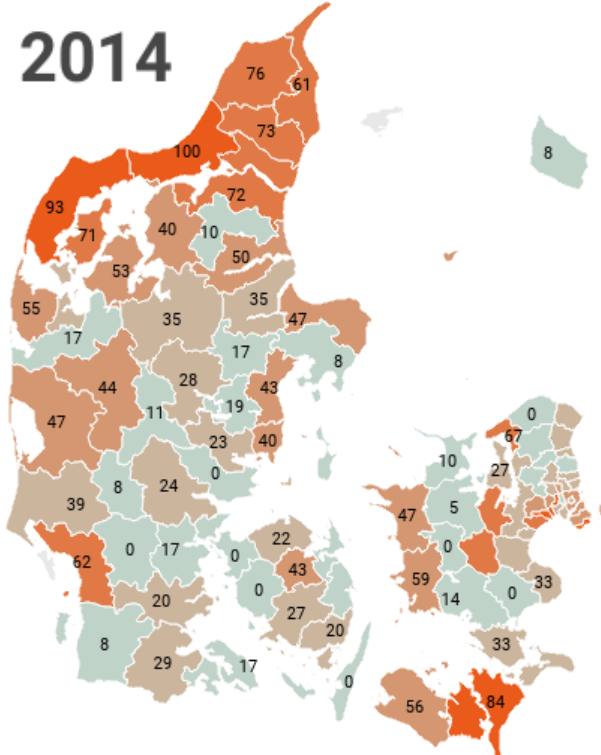

Praksis med lukket for tilgang

2022

2014

Kilde: Yderregisteret. Note: Data for udbuds- og regionsklinikker er ikke medtaget. Data er pr. august 2022 og en gennemsnit for hele året i 2014.

Tabel 1. Andelen af praksis med lukket for tilgang 2021 og 2022, fordelt på kommuner

	Andel med lukket for tilgang 2022	Andel med lukket for tilgang 2021	Forskel %-point
Egedal	100%	83%	17%
Greve	100%	78%	22%
Vallensbæk	100%	100%	0%
Vordingborg	100%	100%	0%
Guldborgsund	94%	89%	5%
Horsens	90%	65%	25%
Lolland	90%	90%	0%
Odder	90%	70%	20%
Brønderslev-Dronninglund	89%	60%	29%
Gribskov	86%	33%	52%
Aarhus	85%	72%	13%
Mariagerfjord	85%	85%	0%
Glostrup	83%	57%	26%
Randers	83%	71%	12%
Struer	83%	29%	55%
Roskilde	83%	62%	21%
Frederikshavn	82%	82%	0%
Hvidovre	82%	83%	-1%
Høje-Taastrup	82%	72%	10%
Svendborg	82%	69%	14%
Bornholm	80%	60%	20%
Gladsaxe	80%	77%	3%
Jammerbugt	80%	80%	0%
Rødovre	80%	60%	20%
Frederiksberg	80%	67%	13%
Holbæk	79%	69%	10%
Billund	78%	44%	33%
Furesø	77%	54%	23%
Thisted	77%	54%	23%
Københavns	77%	74%	3%
Faxe	75%	50%	25%
Ikast-Brande	75%	25%	50%
Ishøj	75%	50%	25%
Lemvig	75%	50%	25%
Tårnby	75%	75%	0%
Aalborg	74%	83%	-9%
Hjørring	74%	68%	5%
Frederikssund	73%	73%	0%
Hedensted	71%	17%	55%
Holstebro	71%	57%	14%
Vesthimmerland	71%	71%	0%
Silkeborg	71%	65%	6%
Næstved	71%	71%	0%
Ballerup	68%	35%	33%
Albertslund	67%	38%	28%
Gentofte	67%	63%	4%
Herlev	67%	22%	44%
Hillerød	67%	40%	27%
Kerteminde	67%	86%	-19%

Tabel 1. Andelen af praksis med lukket for tilgang 2021 og 2022, fordelt på kommuner

	Andel med lukket for tilgang 2022	Andel med lukket for tilgang 2021	Forskel %-point
Morsø	67%	17%	50%
Skive	67%	40%	27%
Varde	67%	50%	17%
Kalundborg	64%	64%	0%
Lyngby-Taarbæk	63%	65%	-2%
Skanderborg	62%	85%	-23%
Helsingør	61%	52%	9%
Dragør	60%	60%	0%
Hørsholm	60%	22%	38%
Solrød	60%	40%	20%
Rudersdal	59%	39%	20%
Brøndby	58%	42%	17%
Halsnæs	57%	50%	7%
Køge	57%	57%	0%
Ringsted	57%	43%	14%
Herning	56%	25%	31%
Rebild	56%	50%	6%
Sorø	56%	56%	0%
Aabenraa	55%	60%	-5%
Esbjerg	54%	51%	3%
Vejle	54%	36%	18%
Faaborg-Midtfyn	53%	53%	0%
Middelfart	50%	20%	30%
Nyborg	50%	33%	17%
Samsø	50%	50%	0%
Slagelse	47%	53%	-5%
Vejen	46%	31%	15%
Favrskov	45%	27%	18%
Odsherred	43%	50%	-7%
Kolding	42%	41%	2%
Langeland	40%	20%	20%
Allerød	38%	67%	-29%
Nordfyns	38%	38%	0%
Viborg	36%	32%	4%
Odense	35%	45%	-10%
Fredensborg	33%	38%	-5%
Assens	25%	25%	0%
Fredericia	25%	33%	-8%
Lejre	25%	50%	-25%
Norrdjurs	25%	42%	-17%
Ringkøbing-Skjern	25%	36%	-11%
Sønderborg	24%	5%	19%
Syddjurs	20%	40%	-20%
Haderslev	14%	7%	7%
Tønder	9%	10%	-1%
Fanø	0%	0%	0%
Stevns	0%	33%	-33%
Ærø	0%	67%	-67%
Læsø*	-	-	-
Hele landet	66%	58%	8%

* Ingen PLO-læger

Note: Data for udbuds- og regionsklinikker er ikke medtaget. Data i 2021 er pr. oktober, og data i 2022 er pr. august.